

MEDGENERACIJSKO RAZHAJANJE

Lara Prijatelj, dijakinja 4. letnika gimnazije, program Mednarodna matura,
Gimnazija Bežigrad, Ljubljana

Vse več mladih zapušča državo, saj iščejo boljše karijerne in eksistencialne možnosti za razvoj in napredek. Družba je v razhajanju, premalo se zavedamo posledic, ki jih prinaša »beg možganov«. Situacija v državi je zelo resna in polemična.

ZA UVOD

V članku bi rada predstavila svoj pogled, ki je vezan na tematiko razhajanja mnenj, idej, vrednot in razmišljanj med mlajšo in srednjo oz. starejšo generacijo. Prav te razlike so eden od velikih izzivov današnje družbe. Zaradi naštetega se že čuti jo posledice tako za mlajšo kot tudi starejšo generacijo. Gre za problem medgeneracijskega razhajanja.

Svoje misli o tem, kakšne so že oz. bodo tudi v prihodnje posledice in kaj nas čaka, če bomo s premajhno aktivnostjo, z neangažiranostjo kar dopustili medgeneracijsko razhajanje in ga, sicer z nekakšnim kritično-uporno-grenkim obžalovanjem, a vendar, sprejeli kot družbeno danost, bom strnila v pričujočem prispevku.

MEDGENERACIJSKA RAZHAJANJA

Medgeneracijska razhajanja so v današnjem svetu in družbi močno prisotna. Kot pripadnica mlade generacije se tega problema zavedam in si želim, da bi bili mladi deležni priložnosti, ki si jih zaslužimo. Pridno se izobražujemo, željni smo znanja in kariernega razvoja. Vsak dan znova pa nas doleti realnost, da v naši ljubi, dragi domovini za nas perspektivno življenje žal ne bo mogoče.

Vse več mladih vsako leto ne samo razmišlja o študiju in delu v tujini, marveč svoje namere tudi realizira. Zapuščajo našo državo, ker iščejo boljše karijerne in eksistencialne možnosti zunaj nje.

Statistika namreč pravi, da Slovenija letno zapusti 8000 mladih, starih med 25 in 43 let. 17 odstotkov otrok, do 15. leta, se odseli skupaj s svojimi starši v tujino in zapusti državo Slovenijo. Eksperti iz Ekonomske fakultete so prišli do zaključka, da se slovenski državljani, ki se odselijo, v večini primerov ne vrnejo nazaj (Vir 1).

Zakaj se vse to dogaja, zakaj družba ne poskrbi za nas mlade, zakaj se srednja, življenjsko pozicionirana generacija (v večini) noče zavedati nastalega problema in mu pusti prosto pot? Zakaj država, politika mladim ne zagotovi pogojev, da bi se lahko razvijali, izobraževali in kasneje tudi delali v svoji, naši domovini? Ali je našim predhodnim generacijam res vseeno, da odhajamo, zapuščamo državo in se nočejo zavedati, da smo prav mi tisti, ki bomo ustvarjali dodano vrednost, polnili pokojninsko blagajno in v starosti skrbeli zanje?

Vse to so vprašanja, ki me vznemirjajo in hkrati opogumljajo, da naredim korak naprej. V naši domovini ob takšnih, zdaj uveljavljenih pogojih, kot so nezagotavljanje materialne, socialne ter ekonomske varnosti mladim v družbi, žal ne vidim možnosti za perspektivno življenje, za razvoj svojega potenciala in posledično svoje karijerne poti.

Zavedati se je potrebno, da ravno srednje, življenjsko pozicionirane

generacije, ki so zadolžene za ekonomsko in politično sfero v državi, mladim ne omogočajo pogojev za uspešen in pričakovan razvoj. Kaže, kot da res ne razumejo absurda, v katerem so se znašle.

Pokojninski sklad, ki trenutno velja v Sloveniji, dolgoročno ni vzdržen. Uporablja se Bismarckov sistem, ki je znan tudi kot sistem prispevkov.

Ta vrsta sistema se uporablja tudi v Nemčiji, Avstriji, Italiji, Belgiji, Španiji, Franciji, Združenih državah Amerike. Za ta sistem je značilno, da prispevke plačujejo tako delodajalci kot delojemalci, višina pokojnine pa je v večji meri odvisna od zaslužkov v nekem obdobju. Pokojnine so v teh državah odvisne od preteklih prispevkov (Vir 2).

Paradoks, ki se pojavlja, je, da ravno tisti mladi, ki so oz. bodo v bližnji prihodnosti odgovorni za napajanje tega sklada, zapuščajo državo. Da je ironija še večja, odhajajo tisti, ki bi lahko dosegli najvišjo dodano vrednost in s tem posledično v pokojninski sklad prinesli največ denarja.

Mladi ne želimo biti več del te čudne igre, ki jo občutimo v naši družbi. Zmožni smo se odpeljati z avtom ali letalom in zapustiti državo.

Mladi ne želimo biti več del te čudne igre, ki jo občutimo v naši družbi. Zmožni smo se odpeljati z avtom ali letalom in zapustiti državo.

Ob vsem tem pa se mi zastavlja vprašanje, zakaj je izven meja drugače?

Poglejmo državo, kot je npr. Nemčija. Slednja ima isti pokojninski sistem kot Slovenija, vendar z eno veliko razliko. Sistem tam deluje, saj se starejši zavedajo opisanega problema in tako oni posledično ustvarjajo in vzdržujejo delovna mesta za prihajajoče generacije.

Obstajajo tudi drugi svetli primeri držav. Na Norveškem, na primer, imajo mladi že na samem začetku kariere takšno službo, ki jim omogoča optimalen razvoj in jim prinese tudi najvišje možno plačilo. Tam družba namreč razume, da slednji potrebujejo denar, saj le tako lahko začnejo ustvarjati družine in posledično poskrbijo za nove generacije otrok te države. To pomeni, da se denarni cikl ne more porušiti. Norveška uporablja Beveridgeov model pokojninskega sistema.

Beveridgeov sistem temelji na zgodovinskem razvoju pokojninskih zavarovanj v Angliji, kjer sta se uveljavila minimalna pokojnina, ki pokriva celotno starejšo populacijo, in bogata izbira dodatnih pokojninskih načrtov, s katerimi si posameznik v starosti lahko zagotovi višji standard. Cilj takšnega pokojninskega sistema ni vzdrževanje določene ravni dohodka v starosti, ampak predvsem preprečevanje revščine. V takem sistemu ima vsak državljan pravico do minimalne socialne varnosti v obliki enotne nacionalne pokojnine. Te pokojnine se običajno izplačujejo iz državnega proračuna (Vir 2).

V Sloveniji je bila (v letu 2018) minimalna plača 842,79 evrov (bruto!). Dovolj poveden podatek glede materialne, socialne ter ekonomske var-

nosti v naši državi, četudi naša plača ne bi bila le minimalna.

Z nizko plačo ali celo brez polne redne zaposlitve mladi ljudje ne morejo začeti ustvarjati družine, novorojencev je posledično vse manj. In tako se pri nas vrtimo v krogu.

Situacija, v kateri smo se znašli danes, je negotova. Mladi se pogosto počutimo nemočne. Po drugi strani pa imamo odgovornost do svojih staršev, da v njihovih starejših letih zanje skrbimo, kot so oni skrbeli za nas. Zato moramo resno in odgovorno opozar-

jati na odgovornost, ki jo imajo danes srednje in starejše generacije do nas mladih v smislu zagotavljanja dobrih

življenjskih, delovnih in družbeno pravičnih pogojev. Zahreščala je popolna disharmonija vrednostnih sistemov med generacijami. Od odnosa do življenja, države, migracij, svobode govora, ekologije ... Zagotoviti je potrebno tudi dobre gospodarske in politične pogoje, saj bo družba le tako uspešna in kompatibilna.

Mladi bomo ostali v državi, imeli družine, otroke in generacije ne bodo izumrle. Če tega ne bodo zagotovili, se bomo oboji znašli v resnih težavah.

Rešitev torej je, da se mladi aktivno približamo starejšim in obratno, z veliko mero strpnosti in da se odkrito in iskreno izpostavijo vse razlike, ki nastajajo med generacijami.

Če se ne povežemo, nihče od nas ne bo uspešen. Otroci bodo morali zapustiti domovino in živeti daleč od svojih staršev, ki bodo, glede na ekonomska predvidevanja v zvezi z našimi zdaj uveljavljenimi pokojninskimi skladi, živeli v vse slabših razmerah.

Zahreščala je popolna disharmonija vrednostnih sistemov med generacijami.

Z nizko plačo ali celo brez polne redne zaposlitve mladi ljudje ne morejo začeti ustvarjati družine, novorojencev je posledično vse manj. In tako se pri nas vrtimo v krogu.

Mladi moramo ukrepati, da ne bomo imeli občutka krivde, da nismo naredili ničesar za prihodnost, našo in naših staršev.

Ukrepati moramo, da bomo naše najdražje lahko slišali in videli osebno in ne le preko Skypa, medtem ko bomo tisoč kilometrov stran od njih. Moramo ukrepati, saj bodo tako imeli naši otroci svoje babice in dedke blizu.

ZA ZAKLJUČEK

S tem prispevkom bi rada sporočila, da je potrebno razmišljati o svoji prihodnosti in prihodnosti svojih najdražjih, tudi v zvezi s širšimi prečimi družbenimi vprašanji. Zato: generacijsko razhajanje – ga bomo kar dopustili?

Težka odločitev, kot so težki kovčki. (Vir 3)

VIRI

Vir 1: Dostopno na http://www.mddsz.gov.si/si/delovna_podrocja/delovna_razmerja_in_pravice_iz_dela/socialno_partnerstvo/minimalna_placa/.

Vir 2: Dejan Podjed. *Zagotavljanje vzdržnih pokojnin v prihodnje*. Dostopno na <https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-4CFZLN17/5e924056-bd95-42a3-8efe-4bce63ac4d8a/PDF>, 1. 11. 2018.

Vir 3: Slika, dostopno na <https://www.mladina.si/media/www/slike/evropa/2013/11/400/beg-mozganov.gif>, dostopno 15. 11. 2018.